

Šifra učenca:
A tanuló kódszáma:

Državni izpitni center

N 1 3 2 5 1 1 3 1 M

NAKNADNI ROK
UTÓLAGOS MÉRÉS

3.

**obdobje
szakasz**

Ponedeljek, 3. junij 2013 / 60 minut
2013. június 3., hétfő / 60 perc

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.
Preizkusu je priložena barvna priloga.
Engedélyezett segédeszközök:
a tanuló által hozott kék vagy fekete töltőtoll vagy golyóstoll.
A feladatlap egy színes mellékletet is tartalmaz.*

**NACIONÁLNO PREVERJANJE ZNANJA
ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS**

**ob koncu 3. obdobja
a 3. szakasz végén**

Navodila učencu so na naslednji strani.
A tanulónak szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

Preizkus ima 46 strani, od tega 4 prazne in barvno prilogo.
A felmérőlap terjedelme 46 oldal, ebből 4 üres és egy színes melléklet.

Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj!

Prazna stran

Üres oldal

OBRNI LIST.
LAPOZZI!

A középkor

3. a) Figyeld meg a 4. sz. képet, és válaszolj a kérdésre!

4. sz. kép: A fáraók névjegyzéke a Széti-szentélyben. A névjegyzék az első fáraóval, Ménésszel kezdődött, és I. Széti fáraóval végződött.

(Forrás: <http://www.lessing-photo.com/dispimg.asp?i=08010370+&cr=4&cl=1>. Letöltve: 2013. 1. 14.)

Az ókori egyiptomiak a képírást, a hieroglifákat alkalmazták. A 4. sz. kép segítségével magyarázd meg, miért fejlődött ki az ókori Egyiptomban az írás! Válaszodat írd a vonalakra!

- b) Figyeld meg az 5. sz. képet, és válaszolj a kérdésre!

5. sz. kép

(Forrás: J. Razpotnik, D. Snoj, Raziskujem preteklost, Rokus Klett, Ljubljana 2007.)

Az ókori civilizációk elsőként a képírást fejlesztették ki. Miért használnak napjainkban egyre gyakrabban egyes helyeken, pl. a reptereken hagyományos feliratok helyett szimbólumokat?

Válaszodat írd a vonalakra!

(2 pont)

4. a) Stari Grki so nam zapustili dediščino, na kateri temelji evropska kultura. Med drugim sodijo v to zapuščino tudi olimpijske igre. Koliko časa je trajalo obdobje ene olimpijade v stari Grčiji?
Odgovor napiši na črto.

- b) Na črti napiši podoben razlog za udeležbo na olimpijskih igrah pri antičnem in pri sodobnem športniku.

(2 točki)

5. a) Katera vera se je od 1. stoletja dalje vedno bolj širila po rimskem cesarstvu in se je pozneje uveljavila kot najmočnejša?
Odgovor napiši na črto.

- b) Zakaj je med ljudmi v rimskem cesarstvu dobila nova vera tako veliko število privržencev, še zlasti med revnejšimi sloji prebivalstva?
Odgovor napiši na črti.

(2 točki)

4. a) Az ókori görögök hagyományozták ránk azt az örökséget, amely az európai kultúra alapja. Ehhez az örökséghez tartoznak az olimpiai játékok is. Mennyi ideig tartott egy olimpiai játék az ókori Görögországban?
Válaszodat írd a vonalra!

- b) Az ókori és a jelenkori sportolók hasonló okból vettek/vesznek részt az olimpiai játékokon. Írj egy ilyen közös indokot a vonalra!

(2 pont)

5. a) Melyik az a vallás, amely az 1. századtól kezdve egyre jobban terjedt a Római Császárságban, és később a legerősebbnek bizonyult?
Válaszodat írd a vonalra

- b) Miért lett az új vallásnak a Római Császárságban annyi követője, főleg a lakosság szegényebb rétegeiben?
Válaszodat írd a vonalakra!

(2 pont)

7. Figyeld meg a 6. és 7. sz. képet, és oldd meg a feladatot!

6. sz. kép

(Forrás: http://www2.arnes.si/~msinko6/seminarska_mirjam/knezji_kamen_mala.jpg.)

7. sz. kép

(Forrás: [http://upload.wikimedia.org/wikipedia/.](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/))

- a) A 6. és 7. sz. képen azt a tárgyat látod, amelyen a karintiai fejedelmek beiktatása történt. Nevezd meg ezt a tárgyat!
Válaszodat írd a vonalra!

- b) Melyik uralkodói szimbólumhoz hasonlíthatjuk a 6. ill. 7. sz. képen látható tárgyat?
Válaszodat írd a vonalra!

- c) Miért tarthatták a 6. és 7. sz. képen látható tárgyat a szlovén euróérmek tervezői olyan fontosnak, hogy az egyik érmén meg is örökítsék?
Karikázd be a helyes állítást!

- A A tárgy rendkívüli régészeti értékkel rendelkezik, és az érmén a helye.
B A tárgy feltehetőleg a szlovén államiság hagyományát mutatja be, amely egészen a középkorig nyúlik.
C A tárgy formailag összhangban van a többi szlovén érmével.
D A tárgy a szlovén térség első parasztlázadására vezethető vissza.

(3 pont)

8. Figyeld meg a 8. sz. képet, és oldd meg a feladatot!

8. sz. kép

A középkorban a földesurak várakban laktak.

- a) Magyarázd meg, hogyan védekeztek a várlakók az ellenség elől!
Válaszodat írd a vonalakra!

- b) Nevezd meg egy okát annak, napjainkban miért nem építünk hatalmas és megerősített lakóépületeket!
Válaszodat írd a vonalakra!

(2 pont)

11. Olvasd el az 1. és 2. sz. szöveget, és oldd meg a feladatot!

1. szöveg

Mária Terézia reformjai:

- A mezőgazdaság terén:
vetésforgó ugar nélkül (a föld ideiglenesen nincs megművelve, a föld pihen),
új kultúrnövények (burgonya, kukorica ...)
istálló állattenyésztés,
a föld trágyázása;
- az oktatás terén: 1774-től (általános tanügyi rendelet):
kötelező oktatás 6–12 éves korig.

(Forrás: J. Cvim et al., Ilustrirana zgodovina Slovencev, Ljubljana 1999.)

2. szöveg

Gazdasági elméletek:

- Merkantilizmus: a gazdagság forrása a pénz gyarapításában rejlik, az állam támogatja az exportkereskedelmet
- Fiziokratizmus: a legnagyobb gazdagságot a föld és a javak termelése jelenti.

(Forrás: M. Rode, Koraki v času, Novi vek, Delovni zvezek za 7. razred osemletke in 8. razred devetletke, DZS, Ljubljana 2001.)

- a) Melyik uralkodónő idejében kezdték a szlovén térségben bevezetni a gazdasági újításokat?

Válaszodat írd a vonalra!

- b) Az 1. sz. szövegben keress egy okot arra, miért vezettek be reformokat a Habsburg Birodalomban!

Válaszodat írd a vonalakra!

- c) A 2. sz. szöveg melyik gazdasági elmélete egyezik meg a felvilágosult abszolutisták egyik reformkövetelésével az 1. sz. szövegből? Választásodat indokold meg, és írd a vonalakra!

(3 pont)

12. Olvasd el a szöveget, és oldd meg a feladatot!

1. szöveg

A napóleoni háborúk után Magyarországot gazdasági válság sújtotta. Széchenyi István számos reformot vezetett be:

- a Lánchíd megépítése,
- államkincstár létrehozása,
- a Tisza és az Al-Duna szabályozása,
- új kultúrnövények és állatfajták meghonosítása,
- gőzhajózás a Balatonon,
- a tudomány és kultúra fejlesztése.

a) Az 1. sz. szöveg segítségével nevezd meg két gazdasági ágazatot, amelyekben Széchenyi reformokat vezetett be!

Válaszodat írd a vonalakra!

b) Miért vezette be Széchenyi az 1.sz. szövegben felsorolt reformokat?

Válaszodat írd a vonalakra!

c) Olvasd el a 2. sz. szöveget, és válaszolj a kérdésre!

2. szöveg

A magyar nemzeti mozgalom kezdeményezője ezt hirdette:

»Egy nemzet ereje a kiművelt emberfők sokaságában rejlik.«

A 2. sz. szöveg segítségével írd le, miért adományozták abban az időben a mágnások jövedelmük egy részét különböző iskolák és egyetemek létrehozására!
Válaszodat írd a vonalakra!

(3 pont)

13. a) Nevezd meg a legkiszákmányoltabb társadalmi réteget, amely az ipari forradalommal megjelent!
Válaszodat írd a vonalra!

Olvasd el az 1. és 2. sz. szöveget, és válaszolj a kérdésekre!

1. szöveg

A központi gyári bizottság 1833-as beszámolójából kiderül, hogy a gyárosok gyerekeket foglalkoztattak /.../ többnyire nyolc vagy kilenc éveseket, hogy a munkaidő napi 14-től 16 óra volt.

Friedrich Engels: A munkásosztály helyzete Angliában, 1845

(Forrás: F. Gestrin, V. Melik, Zgodovinska čitanka, DZS, Ljubljana 1986.)

2. szöveg

Május elseje nem mutatott kedves arcot. A munkások már kora reggel nagy számban összegyűltek a Rožnikon (megjegy.: Ljubljánában). Majd a szlovén Zadnik szónokolt a munkáskérdésről. Végül elfogadták a nyolcórás munkaidőről szóló nyilatkozatot.

A Slovenski narod 1890. 5. 1. sz. nyomán

(Forrás: F. Gestrin, V. Melik, Zgodovinska čitanka, DZS, Ljubljana 1986.)

- b) Az 1. sz. szöveg segítségével magyarázd meg, miért volt a 19. század első felében sok brit gyerek élete elviselhetetlenül nehéz!
Válaszodat írd a vonalakra!

- c) Hasonlítsd össze az 1. és 2. sz. szöveget! Nevezd meg azt a problémát, amely a 19. században mind az angol, mind a szlovén munkásságot jellemezte!
Válaszodat írd a vonalra!

(3 pont)

14. a) Hogyan nevezték 1867 után azt az államot, amelyben a szlovének is éltek?
Válaszodat írd a vonalra!

Olvasd el az 1. és 2. sz. szöveget, és válaszolj a kérdésre!

1. szöveg

A polgári jogok 19. szakasza, 1867. 12. 21.

Az állam elismeri a tartományban levő összes nyelv egyenlőségét az iskolákban, hivatalokban és a közéletben.

(Forrás: J. Cvirn, et al., Koraki v času, Novi vek, Zgodovina za 8. razred devetletke, DZS, Ljubljana 2001.)

2. szöveg

A šempasi tábor követelései, 1868. 10. 18.

1. hogy a szlovén elemi iskolák mellett szlovén gimnáziumokat, reáliskolákat és főiskolákat is vezessenek be,
2. hogy bevezetessék olyan rendelet, mely szerint a császári-királyi hivatalnokok kötelesek szlovénul írni.

(Forrás: M. Rode, Koraki v času, Novi vek, Delovni zvezek za 7. razred osemletke in 8. razred devetletke, DZS, Ljubljana 2000.)

- b) Hasonlítsd össze az 1. és 2. sz. szöveget! Állapítsd meg, érvényesült-e a törvényi határozat a gyakorlatban!
Válaszodat indokold meg, és írd a vonalakra!

(2 pont)

16. Olvasd el a szöveget, és oldd meg a feladatot!

Az egyetem megalapítása Ljubljanában 1919-ben

Öt kart alapítottak: teológiai, jogi, bölcsészettudományi, műszaki és orvosi, amelynek csak négy szemesztere volt. Az előadások többnyire 1919 decemberében kezdődtek el. /.../ Az első világháború előtt az osztrák egyetemeken és főiskolákon minden évben kb. 900 szlovén egyetemista tanult. Számuk két évtized alatt 2400-ra nőtt. /.../

(Forrás: Slovenska kronika XX. stoletja, Nova revija, Ljubljana 1997.)

- a) 1919-ben a szlovén térségben létrejött az első egyetem. Hol tanult előtte a szlovén egyetemisták többsége?

Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A Krakkó.
- B Párizs.
- C Pádua.
- D Bécs.

- b) Magyarázd meg, miért iratkozott 1919 után egyre több szlovén egyetemre!
Válaszodat írd a vonalakra!

- c) Mi változott meg az egyetem megalapítása óta, amiért ma több karral rendelkezik?
Válaszodat írd a vonalakra!

(3 pont)

17. Olvasd el a szöveget, és oldd meg a feladatot!

Háromhatalmi egyezmény

I. cikk

Japán elismeri és tiszteletben tartja Németország és Olaszország vezetését Európában az új rend megteremtésénél.

II. cikk

Németország és Olaszország elismerik és tiszteletben tartják Japán vezetését a nagy kelet-ázsiai térben az új rend megteremtésénél.

III. cikk

/.../ Kötelezettséget vállalnak továbbá arra, hogy egymást minden politikai, gazdasági és katonai eszközzel kölcsönösen támogatják abban az esetben, ha a három szerződő fél egyikét olyan hatalom támadja meg, amely jelenleg nem vesz részt az európai háborúban vagy a kínai-japán konfliktusban.

(Forrás: Š. Zadnik, I. Križnar, Zgodovinska čitanka za 8. razred osnovnih šol, DZS, Ljubljana 1987.)

a) Írd a vonalra a hármas szövetség első három aláíróját!

b) A szövegből olvasd ki, milyen kölcsönös kötelezettséget vállalt a három aláíró ország!
Válaszodat írd a vonalakra!

c) A szöveg alapján állapítsd meg a hármas szövetség aláíróinak alapeszméjét!
Válaszodat írd a vonalra!

(3 pont)

19. Figyeld meg az 1. sz. táblázatot, és oldd meg a feladatot!

1. táblázat: Fogyasztási javak a Szovjetunióban és az USA-ban

Állam	1000 lakosra			
	Rádió	Autó	Tévékészülék	Hűtőszekrény
Szovjetunió	171	5	82	40
USA	1300	398	376	293

(Forrás: A. Farmer, An Introduction to Modern European History 1890–1990, London 2000.)

a) Írd a vonalakra a második világháború utáni idő két nagyhatalmának nevét!

b) Az 1. sz. táblázat alapján állapítsd meg, melyik államban volt magasabb a lakosság életszínvonala!
Írd az állam nevét a vonalra!

c) Miért kisebb a különbség a két nagyhatalom között az 1000 lakosra jutó hűtőszekrények számánál, mint az autók számánál?
Válaszodat írd a vonalakra!

(3 pont)

20. Figyeld meg a karikatúrát a 10. sz. képen, és oldd meg a feladatot!

10. kép (sklad za nerazvite=fejletlenek alapja)

(Forrás: E. Dolenc, A. Gabrič, M. Rode, Koraki v času, 20. stoletje, Zgodovina za 8. razred osemletke in 9. razred devetletke, DZS, Ljubljana 2003.)

- a) Írd a vonalra, milyen gazdasági rendszer volt érvényben az 1945 utáni Jugoszláviában!

- b) Melyik jugoszláv köztársaságot jelképezi a karikatúrán látható kislány? Válaszodat írd a vonalra!

- c) Jugoszlávia a 20. század végén szétesett. Állapítsd meg, a szétesés melyik okára utal a 10. sz. képen látható karikatúra! Válaszodat írd a vonalakra!

(3 pont)

Összpontszám: 50

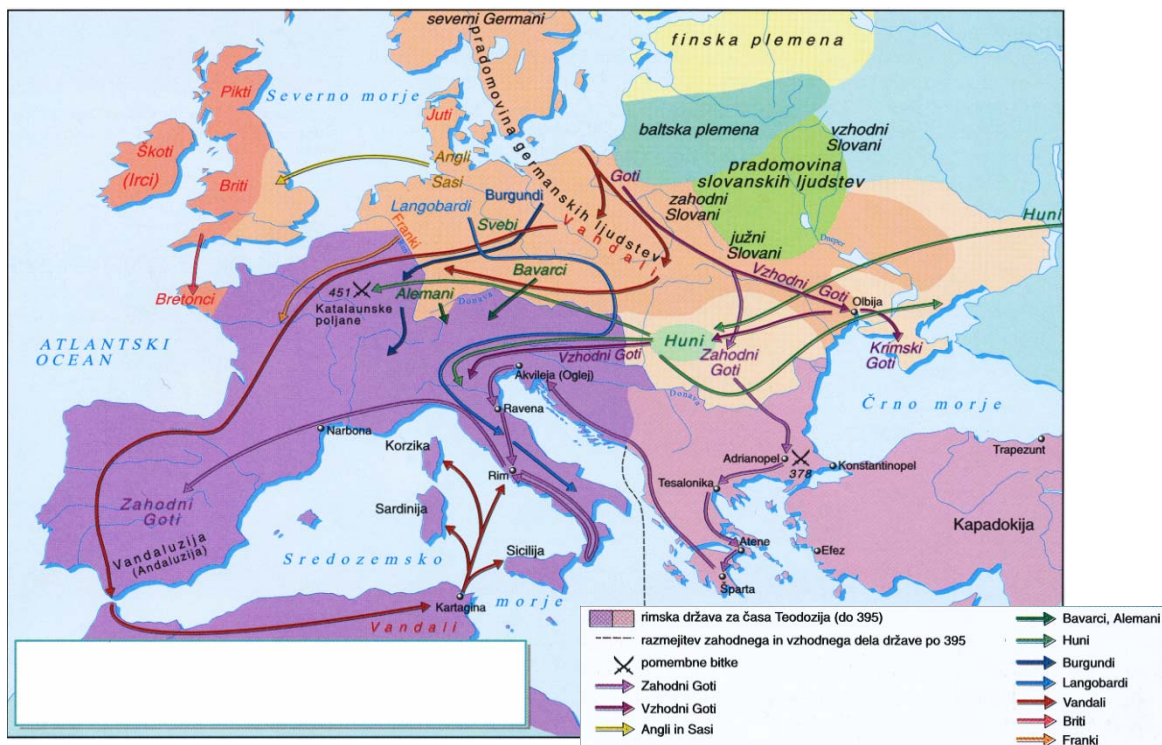
Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj!

Prazna stran *Üres oldal*

BARVNA PRILOGA

Slika 1: Selitev ljudstev

Slika 2

(Vir slike 1: O. Janša Zorn, D. Mihelič, *Od prazgodovine skozi stari in srednji vek*, DZS, Ljubljana 2007.)
 (Vir slike 2: Mali zgodovinski atlas, Modrijan, Ljubljana 1999.)

Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši.